

TELEGRAMUL ROMANU

Nº 90. ANULU XV.

Telegraful este de done ori pe sepmana: joi a si Duminica. — Prenumeratia se face in Sabiu la espeditura foieci pe afara la c. r. poste, cu banii gata prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretiul prenumeratii ne pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. car pe o jumate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciale din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe jumate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratate se platestu pentru intea ora cu 7. cr. siulu, pentru a doua ora cu 5/4 cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Sabiu, in 9.21 Novembre 1867.

Nr. 23,285 1867.

Publicatiune.

Fiindu ca s'a intemplatu, ca platirea regulata pentru intretinerea elevilor primiti pe plata in institutioane de cultura militari a astfelui greutati din partea parintilor seu consangenilor; c. r. ministeriu do resbelu, pentru incungurarea neplacerilor, ce s'aru puté nasce de aci cu emisulu din 1 Septembre a. c. nr. 3167 desp. 6 a avisatu pretoce c. r. comande generali, ca la petitiunile pentru dobendirea astorului de locuri pe plata sa indrepte cu deosebire atentiu la aceea impregiurare, ca ore parintii, consangenii seu tutorii suntu in stare de a plati pentru fiii seu pupillii sei punctualmente recerutele spese pentru intretinerea loru in tempulu educatiunei militarie de mai multi ani? Din acestu temei se mai cere inca de catre c. r. ministeriu de resbelu, ca acei potenti, cari pentru fiii, consangenii seu pupillii sei vréu sa dobendescă vre-unu locu pe plata in unu institutiu de cultura militare, se acluda la petitiunea loru si unu atestatu dela oficiulu respectivu despre putint'a platirei.

Acesta se face cunoscutu oficiolatorilor politice si magistratelor in urm'a emisului inalt ministeriu reg. ungurescu pentru aperarea tieri, din 11 Oct. 1867. nr. 14076 cu aceea avisare, ca acesta dispositiune sa se aduca la cunoscintia publica in comunele subordinate.

Din siedintra regesc. Gouvern transilvanu. Imitata la Clusiu in 31 Octobre 1867.

Evenimente politice.

Sabiu, 8 Novembre

Incepemu astadi insirarea evenimentelor cu o provocare a lui Mauritiu Perzel, cu care invita pre deputatii, cari au fostu honyedi, la o conferintia. Provocarea suna:

"Cred ca a sositu tempulu, in carele amu sa implenescu promisiunea ce amu dat'o, candu amu pusu iera peciorulu pre pamentulu sacru alu patriei, promisiunea ce amu dat'o compatriotilor mei, cari au salutatu reintorcerea mea cu entusiasmu deplinu, cameradilor bravi si credinciosi ai mei, cu deosebire insa alegatorilor mei din cerculu Zala=eger-szeg. Intentiunea mea este de a aduce catu mai curendu inaintea dietei intrebarea despre crearea unei armate unguresci si preste totu a unui sistem de aperarea patriei, ca o pretensiune neincungurabila a existintei legale politice a natiunei; ca cea mai de capetenia si cea mai cu scopu garantia pentru sustinerea pacii interne in tiéra; ca celu mai eficace mijloc spre respingerea atacurilor din afara; ba ca factorulu principalu si uniculu gagiu alu puterei presente, precum si stralucirei siutore a cassei domnitore serenissime— si a face o propunere pentru deslegarea legala a acestei cestiuni. Deslegarea trebuie sa fia in inteleisu in deputatfrei avitico-politice, carea neci odata nu se poate detrage in modu valorosu, mai departe, in inteleisu dispuse-tuneloru art. 3 de lege din 1848; in propunerea mea inse me voiu provocá si razimá si pre cuvintele si dispusetiunile art. 12 din 1867 §§ 11, 12, 13 si 14. Voiu face acesta cu atat'a mai vertosu, cu catu sum provocatu si recercatu prin una conclusu alu adunarei generali a reuniunilor de honyedi din regatulu Ungariei, de a face pasi in afacerea acesta. Insemnatatea seriosa a afacerei, precum si estraordinarea lipsa a pasiului acestui a receru de o parte precautiunea cea mai mare, de alta, o desvolare catu se poate de putere si de o espressiune consumatoria a vointiei. Inainte de tota dara minu de datorintia a cere conlucrarea tuturor a celor

cameradi honvedi, cari suntu acum deputati. Provocu pre toti cameradii mei cari suntu deputati sa aiba bunatate a luá parle poimane... la o conferintia. Pest'a 15 Novembre 1867.— Mauritiu Perzel, Generalu si deputatu."— Insemnatatea acestei provocari va fi apretiuita de toti cati se cuvine.

Senatulu imperialu se necajesce mereu cu legea delegatiunelor.

De dinafara astamda detaluri despre cele intemplate la Mentana. Dupa corespondintele din urma imprejurului lui Garibaldi se astau principiu Ludovisi-Buoncampagni, Ruspoli, ducele Lante della Rovere si alti membri ai aristocratiei romane, ducele de Pasqua, generalulu Fabrizi, Serafini, fratii Sachi din Como, contes'a Martini si mistres Felice Mario, in fine renumitul pater Gavazzi si monarchii Pantaleo, Bonaventura si Ambrogio. Cestu din urma a rostitu in piati'a dela Monte rotundo doue cuventari revolutionarie contra papismului. Garibaldi spera ca in vre-o cateva dile va intrá in Rom'a in fruntea la vre-o 30,000 voluntari. Acesta era propusulu seu. Avea de cugetu a face a-saltulu asupra cetatii de partea ambelor porti Salaria si Pincian'a. Nu credea neci decum in interventiunea francesa, pentru ca audiau affirmandu pururea contrariulu. Neci candu promise la Monte rotundu numerulu din Monitoru, carele spunea ca flamur'a francesa falsae la Civita vechia, nu credea ca elu va mai avea cu cine-va de a face, afara de trupele papale. Elu nu se areta maniosu pre francesi. Elu dicea ca lupta numai contra mercenarilor papali si ca ar fi una smintita, candu eru voi elu sa pote resbelu cu o natione mare ca a francesilor. Mai tardiu se planse asupra regimului italiano, pentru ca paru si fisiatatu in unu modu nedemnu, si adause, ca regimulu s'aru si arelatu ca e gata a ajunge cu armata sea inca inaintea lui in Roma. In cele din urma insusi Garibaldi se paraea a fi resemnatu de a ocupá Rom'a; elu vré sa ocupe numai fntul din giuru, fiindu convinsu, ca francesii nu voru parasi neci odata Rom'a, adeca ceteatea propria, si neci odata nu voru versá sange italiano.

La 3 Novembre a plecatu Garibaldi dela Monte-rotundo in fruntea la 8000 voluntari, cu scopu de a se uni cu voluntarii dela Tivoli si cu restulu armatei sele. Atunci indata intalnesce avantgard'a lui trupele papale in paduricea dela Mentana, cam o mila dela satula acesta. Garibaldi nu presupunea ca lui Curtul generalulu papaliloru, va sa i urmeze generalulu francesu Polhes. Garibaldi se apnea asiá dara de armata papei si candu o batuse pre acesta, de odata se arata francesii pre campulu de bataia. Candu a observatul acesta Garibaldi indata a disu: "Sam tradatul!" Pentru onore inse nu vrnu a se retrage. Lupt'a sangerosa dela Mentana se lungi pana in nopte, carea sengura desparti pre luptatori. Satulu Mentana inca nu fu luatu si trupele papale si francese remasera de petrecuta noptea pe campulu de bataia. Sera la 8 ore se retrase Garibaldi in tota ordinea. Unu momentu a statu in Monte rotundo, aici nu a mai vrutu a se intari, ci eu doi fii ai sei in fruntea la 5000 s'a intorsu spre Corese. De aci a telegrafatul regimului italiano, care nu mai decau ia transu unu trenu specialu. Armat'a voluntariloru fu desarmata la Corese de catra trupele italiane. Candu s'a suitoru Garibaldi in caru a disu, ca elu cede presiunei morale a Franciei. Se crede ca papalii au perduto in lupta dela Mentana 300 morti si 500 vulnerati, francesii cam la 200, garibaldinii aproape de 1500. Una tonu micu de a le lui Garibaldi cadiu prinsu in manele papaliloru. Elu avea patru tunuri, francesii 12 si papalii 6.

La aceste se mai adaugemu ca regimulu italianu

de o parte a votatul atatu pentru cei vulnerati la Mentana unu ajutoru in bani, catu si pentru familiile celor remasi pre campulu de bataia, de alta parte se dice ca s'a inceputu o cercetare asupra oficerilor marinari, caror li s'a fostu incrediutu veghiarea insulei Caprera pre candu era Garibaldi internat uco-lo. Asemenea, se dice, va fi datu si Garibaldi in judecata, pentru a inceputu resbelu cu unu statu vecinu.

Langa acesta sa adaugemu acum alta caracteristica a situatiunei.

Cetim u ca in Parisu s'a descoperit u unu complot de conjuratiune si s'a facutu mai multe arestari. Incatul a succesu politiei parisiane a petrunde in complotulu secretu, ne da deslusire urmatore proclamatiune catra poporulu francesu, carea s'a affatu in preurbialu St. Antoine, lipita de paretii in vre-o 50 locuri. Proclamatiunea nu e nici tiparita neci scrisa, ci literile suntu de impunseturi de acu innegrite. Ea suna :

"Cetateni! Standu sub apesamentulu partidei jesuitilor, Napoleonu III si reactiunea a aruncat poporul manus'a in ochi. Dupa resbelele dela Rom'a si Messicu ni se obtrude unul nou si mai rusinosu: expeditiunea romana. Inimicii nostri ceru dela natiune sa-si nege nisuntile cele mai nobile; in lumea oficiala numai domnesce passiunea, ci beatia sensuala si turbarea. Sperjurul dela 2 Decembrie a infreibuintatul omoru si esilu, a ruinatu Franci'a si acum vrea sa o si desonoreze. Si noi sa sunu asiá de ticalosi de a suparta asiá ce-va? Nu, Napoleonu si satelitii lui, Rouher si Iesuitii ni-a aruncat manus'a, noi sa o primim si sa ne pregatim de lupta. Inimicii nostri au arme, insa si noi avem mijloce de lupta. Sa le completam si acusi, sa pasim inainte strigandu: vieze libertatea! vieze Franci'a! vieze Itali'a! vieze Garibaldi! vieze republic'a! josu cu Iesuitii! josu cu tradatorii! acusi va suna óra loru!

Sa computam la ajutoriulu deputatiloru nostri si diuaristiloru nostri; ei nu voru si asiá de temidi (temetori), ca sa ne parasesc. Tiéra cere pace si lucru. Napoleonu si Iesuitii i incarca resbelulu in Itali'a, unu resbelu rusinosu de interventiune si in Franci'a incetarea negótielor si ticalosive. Noi cerem pâne esitu si ei ne dau in locu speculatiunea de bucate. Josu cu Iesuitii, josu cu lotrii!"

Acesta proclamatiune pote ca e esfusulu pasiunilor unei fractioni, insa deca e autentica, tofusi dovedesc pana la ce gradu a ajunsu esecerbarea contra regimului lui Napoleonu pentru mersurile din urma cu Itali'a. Unii dieu ca e fabricata de politia!

Ministeriulu francesu e in presacere. Lavalette a esitu din Ministeriu. Cei ce au intrato, Pinard si Magne se spune ca suntu buni oratori. Despre Pinard se dice ca e biocrat nascutu, catolic riguros si tine multu la puterea lumescă a Papei.

Corpurile legislative s'a deschis u in 19 Novembre c. n. Se dicea ca insusi Imperatulu le va deschide.

Din Itali'a mai impartasim, dupa diucrele nemtischi de Vien'a, acea curioasa scire, in carea, dupa-ce se espune ca Ratazzi, fostu ministru presidinte la inceperea miscariloru celor din urma italiane si demissiunatu din caus'a acestor'a, se va intorce pana sa se deschida camerile italiane fara in ministeriu, adauge: ca diuariulu Diritto spune ca Austria (?) gramadesce trupe in Furlanija si Tirolulu de media-di. Totu la acelu locu aflat in Italia arméza si pune cuadrilaterul (cele patru fortăretie din Lombardo-Venetia) in stare de aperare. In castrele dela Pis'a se inceputa exerci-

Protocolul

siedintelor directiunii Asociatiunii aradane pentru cultură poporului română tinuta în an. 1866/7.

Siedinta XIV.

(extraordinaria)

tinuta în Aradu în 17 Oct. n. 1867.

Presedinte : Mironu Romanu, directoru secundar.

Membri oficiali : Lazaru Ionescu, fiscalu, Em. Misiciu perceptoru, Teodoru Serbu economu și bibliotecariu subst., Ioanne Goldisiu esactoru și not. substitutu.

Membru oficialu : Dr. Atan. Siandoru.

111. S'a ceditu ceditu și autenticatul protocolul siedintei trecute.

112. S'au prezentat declaratiunile lui Ioan Ratiu Protopopulu Aradului și Sigismundu Borlea protonotarulu comitatului Zarandu, prin care dlu protopopu cu unu capitalu de 100 fl. v. a. iera dlu protonotariu cu capitalu de 50 fl. o data pentru totu deun'a decbiara a fi și mai departe membri Asociatiuniei.

Se ia spre scientia.

113. Lazaru Ionescu fiscalulu Asoc. sustine ratiocinuul seu despre lasementul lui lova Greștiu.

Determinat. Ratiocinuul subternutu astăndu-se în rendu se primesc, susținendu-si directiunea în privința venderei casei lasamentuale a face ad. generale propunere. Banii gata se lasă și mai departe la dlu fiscalu că curatorulu lasamentului pentru lipsele ulterioare.

S'a autenticat în 19 Octombrie 1867.

Antoniu Mocioni p. Presedinte.

I. Goldisiu m. p. notaru subst.

Siedinta XV.

(extraordinaria)

tinuta în 19 Octombrie n. 1867.

Presedinte, Ilustr. Sea Dlu Directoru primar Antoniu Mocioni.

Membri directiunali : Mironu Romanu dir. secundar, Vicentiu Babesiu, I. Popoviciu Desseanu, Emanuelu Misiciu perceptoru, Lazaru Ionescu fiscalu Ioanne Goldisiu esactoru și notaru substitutu, Teodoru Serbu economu și bibliotecariu substitutu.

114. Protocolul siedintei XIV s'a autenticat.

115. I. Popoviciu Desseanu că presedintele

comisiunii denumite pentru crearea cercurilor de colectanti, și pentru suplinirea partilor lipsitori din ordulu casei, — referă cumca comisiunea de-si a dorit a corespunde chiamării sele, și s'a și ocupat cu obiectele acestea, totusi pâna aci n'a fostu în stare a supera operațele amintite; parte pentru spre a putea crea cercurile, respectiv spre a putea împarti mem. și tinuturile pe la colectanti, eră de necesitate năincingurabilă de unu conspectu autentic alu tutoru membrilor, impreuna cu locuința și sumă obligațiunilor acelor'a, care conspectu insa de după natur'a sea abia s'a potutu fin în tempulu mai deaproape, — parte pentru că mai multi membri ai comisiunii in urmarea miscamintelor constituionale, stramotandu-si starea și locuința, fusera siliti a pași afară din comisiune și a se înlocui cu alii, cari apoi din cauza precumulatelor loru ocupaciuni oficiale, publice și private nu eră cu putintia de a fin elaboratele cele momentoase, ce pretindu o combinare și consultare mai serioză și lucru mai greu, — deci cere că pe lângă considerarea acestor impregnărăi impedeceator de altcum binecunoscute și directiunei, reportul seu datu din partea comisiunii sa se iee lă cunoștința.

Se ia spre scientia.

116. S'a propus a se face dispusetiune in privința bugetului pe anul venitoru.

Determinat. Pentru bugetulu Asoc. pe anul venitoru Dloru Emanuelu Misiciu și Dr. At. Siandoru li se incredintăza a se îngrigf pentru o propunere.

Protocolul acesta s'a autenticat in 21 Octombrie 1867.

Antoniu Mocioni p. dir. prim.

Ioanne Goldisiu m. p. not. subst.

Siedinta XVI.

(ordinaria)

tinuta in 20 Oct. nou 1867.

Presedinte: Ilustritatea Sea Domnulu directoru primaria Antoniu Mocioni.

Membri directiunali : Mironu Romanu directoru secundariu, Vincentiu Babesiu, Ioanne P. Desseanu, Dr. Atanasiu Siandoru, Emanuilu Misiciu perceptoru, Lazaru Ionescu fiscalu, Mihaiu Besanu, Stefanu Adamu și Ioann Goldisiu, esactoru și notariu substitutu.

117. Preceptorulu directiunei d. Emanuilu Misiciu cere ajutoriu la incassarea competintelor membrilor incasandu sub degurgerea adunării generale a Asociatiunii.

Determinat: Cererea dui perceptoru se pri-

adunările și siedintelor junilor și junelor. Tote aceste au inceputu a sterni ura către toti ceia-lalii feiori și mai departe simtiul de resbunare. Simtiul acesta se îndreptă cu deosebire asupra lui Ionutiu, care-lu descoperi odata tata-seu, la care era servitoru, de o necuviintia ce o facuse. Aceasta se sciea in satu și prin pregiuru. Elu nu uită și nu se putea deshaieră de acesta resbunare nici decum si de aceea ocasiunea cu Safta și cu Stanciu era cea mai bine venita. Asia este reul, elu inaintea crescendu.

Poporulu est mai tardu mangaiatu din biserică, — îndreptându-si pasii către locuințele sele. — Numai Gerasimu, că o ȣie perduta, rataci pre deaturile celor de feori și fete. —

Candu a zarit u pre Ionutiu și pre Floric'a ce mergeau vorbindu, și ce-si siopteau dulce — parăa sbiciu de furii.. .

Deodata i fulgera unu gându prin crieri. Vitreg'a Floricei remasese cu două femei mai inapoi. —

Se facea ca nu vede pre Ionutiu și pre Floric'a — dura întru adeveru, candu căte odata i picau cautaturile pre sermanii tineri — atunci Domne! unu spiritu demonicu reu se parea ca ride de pre fată Saftei. —

Crasni in dinti și suprimă căte și căte blasphem. —

Safta chiaru sosi cu ambele muieri dinaintea locuințelor cestoru din urma — acum se despartirea — era sengura.

Si cătu de urtu e spiritul negru sens... i mai trebuie și o preda.

Anim'a-i satanica — batu rapede, batu de bucuria ca Gerasimu instrumentulu lui Stanciu se apropiă de dens'a!!

Buna diu'a lele Safta!... Se traesci Gerasime draga!.. .

FOIȘIORA.

Pester'a negra...

nuvela originaria

O nopte de lacrimi.

(Urmare.)

Era Dumineca diminăt'a in diu'a rusaleloru. —

Clopotele sunau și chiemau locitorii la sănt'a biserică. —

Fia-care ultia, parea ca verăsa unde de poporu. —

Tieranulu afara de pietatea ce o are in tempu de serbatori, cauta a-si face și o adeverata recreare de trudele lui din dilele de lucru. Dece a cesta se straduiesce sa adune și sa castige pentru nutrementa și pentru imbracaminte, și se lasă, că orf-care muncitoru, pre tempulu muncei mai negrigitu; — in dile de serbatore, face o espoziție din tote lucrările sele. Vestimentele curate, cari se torcu se tiesu și se lucra pâna in sfersitul de sine și de casenii sei, le imbracea in diu'a de serbatore. Si aceste, precum gatitulu in launtrulu curtiei și alu casei sele, precum și més'a lui, care se intinde in asemenea dile, dau o via expresiune de barbat'a capului de familia și de dibac'a mamei din casa.

Betrâni in vestimente curate, sunii cu opinci, altii cu caltuni, fia-care dupa mijlocele sele — cu palarii negre, — veneau incesu la biserică.

Casele spoite frumosu, ultiele matureate, facerea cea serbatoresca era estinsa preste satu! —

Mame, cu fete schimbate cu flori in mani, cu

bobocei in cositiile loru cu zadii minunate rosii, cu pieptare, invescute cu metasa felurita, cu iile loru de inu său giogiu — pasișu pre ultia către biserică. —

Fecioru voinici, — descendintii Curiatiloru și a Horatiloru, cum erau de frumosi, cătu de curătii imbracati !! —

Cu pene in palariile loru, asemenea cu camesi inflorite de altitie, pieptare mai lungi decât cele muieresce — malasite; — sierpare late, brodate cu fire de pele, in totu felul colorite — coprindeau trupulu loru celu mladiosu!

De a-ți vediu tu voi dine și de a-ți audiu de voinicu mandri din povesti, — privindu undele populului serbatorescu ce astazi cu micu și mare merge la biserică — a-ți vedea orginalele loru !! —

Floric'a și Ionutiu intreceau pre toti. —

Doi crini fragedi — rapitori — svelti nu puteau fi asiá de dragi ! asiá de sermecatori că ei. — Osebitu de ortacu lui, Gerasimu venea cu capulu plecatu, cam in gânduri. —

Acestu Gerasimu era unu june betrânu. Elu era unu din acele naturi nefericite, cari devinu ne-sufere nu altă din vin'a loru, cătu din a crescerii. In tempulu copilariei sele negrigitu de parintii sei, elu bietulu nu avu norocirea de a invetia nimic'a bunu, nici baremu a se rugă, cum se cade unui crestinu. Elu ieră in locu de scola era pre tota paralele unde era ghiciat. Vér'a nu se occupă decât cautandu dupa pui de paseri prin tote scorburile arborilor. Necrescerea lui au adusu nestornicia in lucrurile lui mai tardu, și de aceea, avea căte doi, trei și mai mulți stapani intr'o véra. Acesta au trasu dupa sine despretilu colegilor sei din satu și asiá elu fiindu nesufere de densu, era totu odata și lînt'a glumelor și batjocurilor prin

mesec si i se da asistintia de ajutorie in persoana lui Ioane Goldisiu.

118. Facandu-se intrebare in privinta portretului fericitului Iov'a Cresticu dlu directoru secundariu Mironu Romanulu face cunoscuta cumca portretul amintit nu s'a putut procură cu tota ca s'a făcutu dispusetiunile cuvenite in privinta acestea ceea ce se poate vedea si din reportulu generalu alu directiunei.

Se ia spre sciintia.

119. Se propune statorirea programului adunării generale.

Determinat : Se primisce programul adunării generale din anul trecut cu putinu modificatian si deschiderea siedintei adunării generale se decide pentru a 10 ora inainte de amedi.

120. Se face intrebare candu sa fia siedintăa ultima a directiunei din anul curint?

Determinat : Siedintăa ultima a directiunei din anul curint se decide că sa se dina in 21 a lunei curente la 8 ore diminetăa.

121. D. Ioane Popoviciu Desseanu propune că sa se tipară 100 exemplarie de blanchete de declaratii cu deoblegamentu anualu.

Determinat : Propunerea se primisce si este putuirea ei se iacreditintă notariului substitutu.

122. Dlu fiscul reportea in privinta pretensiunei medicalui Rakowsky.

Determinat : Directiunea remane si mai de parte lângă decisiunea sea de mai inainte.

Protocolul s'a autenticat in 21 Oct. n. 1867 Antoniu Mocioni m. p. direct. primariu. Ioane Goldisiu m. p. not. subst.

Siedintăa XVII.

(ordinaria)

tinuta in 21 Octobre nou 1867.

Presedinte : Illustr. sea dlu directoru primariu Ant. Mocioni.

Membri directiuniali : DD. Vincentin Babesiu, Georgiu Vasileviciu, Lazaru Tonescu, I. P. Desseanu, Emanuil Misiciu perceptoriu, Teodoru Serbu economist si bibliotecariu subst. si Ioane Goldisiu esactoru si notariu subst.

123. Protocoilele siedintelor XV si XVI s'au autenticat.

Determinat : Raportul aprobandu-se s'au incheiatu.

125. Perceptorulu, bibliotecariulu si economului Asociatiunei i-si substerne raporturile loru speciale provideute cu vidimarea esactorala.

Determinat : Se primescu si se transpunu la reportulu generalu.

126. Iosifu Ambrusiu cu oferto anualu de 5 fl. v. a. voiesce a fi membru alu Asociatiunei.

Determinat : Dlu Iosifu Ambrusiu dupa modelu indatinatu se primisce de membru alu Asoc. Protocolul s'a autenticat in 21 Octobre 1867. Antoniu Mocioni m. p. direct. prim Ioane Goldisiu m. p. not. subst.

Luncioiulu de Josu (Zarandu) in 28 Octobre 1867

Pâna candu nu m'a intrebatu cine-va, nici n'amu respunsu nimic'a, iera acum'a ca nu o. p. cetitoriu sa cugete ca nu vfén, său nu potu sa respondu, me tinu de unu obligamentu a respondere lui ce me striga si anume la articululu Domnului corespondinte B. din nr. 79 alu „Tel. Rom.“ de aceea dara amu onore a ve rugă sa bine voiti a dă locu acestoru siruri, in acelasi stimatu jurnalu.

Domnul B. in articululu sei, se jeluiesce a-supr'a projectului ce s'a făcutu pentru organizarea scolelor comunale in acestu comitat, si dice ca : „Domnii cari au primitu proiectul nu sciv, său nu voru sa scia nimic'a, de Conferintele invetiatoresci, metode etc.“ A responde pentru Comitetul comitatensu, care a primitu projectul, nu suntu indreptatit, atât'a numai potu dice ca : acestu Comitet in desbaterile scolare, nu a luat de obiectu numai sòrtea invetiatorilor, ci mai vertosu imbunătătirea scolelor preste totu, sa ingrigitu adeca pentru inaintarea poporului in invetimentu, iera nu de omeni privati, dara nici a lucratu din pisma si urmări invetiatori.

Conferintie si proiectu, suntu döne obiecte care amendoue tractează despre scolele comunale, insa suntu cu totulu contrarie unulu altui a (pentru ca in conferintie dispunu invetiatorii iera projectul e compus de membrii comitetului comitatensu, cari suntu alesi din sinulu poporului). Sa vedem dura diferintăa intre aceste doue obiecte, precum si urmările loru.

Conferintie au adusti acea otârire asupra scolelor comunali, ca invetiatorii sa tina scola cu elevii, numai in lunile de ierna, iera in cele-lalte luni, cătu-i lungul anului, sa fia liberi, umblandu incocu si incolo, fără nici o ocupatiune; si totusi iera sa o traga deplinu pre anul intregu.

Projectul insa suna asiā, ca : invetiatorii sa traga si iera amesuratu servitiului d-lor, numai pre lunile de ierna, si de ceialalti cruceri sa se foloseasca poporul intr'altu modu. Ore de care parere va fi poporul ? pentru conferintie, ori pentru proiectu ? postim conserintie !

Domnulu corespondinte B. pune intrebarea mai departe ca : „Deca projectul s'ar pune in lucrare, ce va fi cu sòrtea invetiatorilor apti de acum ?“ La aceasta intrebare eu a-siu dă o deslusire intr'acolo ca : Domnii invetiatori sa se moderedie alt-mintrelea in imbracaminte, sa camu lasse lucrul celu usutu, si asiā facandu, atunci din iera eea de 200 fl. v. a. aru puté sa jertfesca o parte, si en aceea sa-si cumpere posessiuni (mosii), care apoi incătu-va sa le camu asiguredie sòrtea, sa nu fia restrinsi pre viitoru a se fiermură numai pro lângă lefile invetiatoresci, ca n'amu vedintu nici unu proprietariu (român) imbracatu in haine nobile, dara nici lipsita de pâne.

Apoi sa-mi ierte domnulu B. ca eu in sieintăa comitetului parochialu, n'amu tractatu nimic'a despre iera invetiatorului, ci numai ne-amu consultatu despre progresul, să regresul ce l'a facutu invetiatorulu nostru in tempu de 2*) si despre acela amu referat la suprem'a inspectiune de scola, de unde acceptâmu o otârire mai inalta ; iera ce se tine de lefile invetiatorilor nimic'a nu m'amu atinsu.

P. Sa ftesc u parochu in locu.

Principatele române unite.

CAROLU, din mil'a lui Ddieu si prin voint'a naționala, Domnu alu Românilor.

La toti de fatia si venitoru sanetate.

Vedindu jurnalulu incheiatu de consiliul Nostru de ministri si motivele in elu espuse;

In puterea articolului 95 din constitutiune ; Amu decretat si decretâmu ce urmează :

Art. I. Adunarea deputatilor este si remane disolvata.

Art. II. Colegiile electorale, pentru noile alegeri vor fi convocate, si venitorea Adunare se va int'rui in marginile termenului prescris de lege.

Art. III. si celu din urma. Ministrul Nostru presedinte alu consiliului si secretaru de Statu la departamentul de interne este insarcinat u executarea decretului de fatia.

Datu in Bucuiesci, la 1 Novembre 1867.

CAROLU,

St. Golescu, D. Bratianu, Ioann Bratianu, G. Adrianu, D. Gusti, Gr. Argicopolu.

Nro 1,586.

CAROLU I, din mil'a lui Ddieu si prin voint'a naționala, Domn alu Românilor.

*) Nu scim ani sunu ce, pentru ca in manuscris nu se afla nimic'a.

R.)

Feciori ci cu fetele jucău ! — Care de care erau mai gatiti, — fetele — in pletele loru negre cu floricele suave — că fetiele loru rumene !

Vidi acum'a mi plac ! — dice Safta indracita — asiā dura asta sera voiu mană pe Floric'a la santana — Ionutiu sciu ca nu va lipsi ! — apoi... Gerasime mai incolo vei scii !... se remani sanatosu Gerasime ! fi omu ! — i dice Safta — si apoi se despartira.—

Eră o dupa amédia-dì frumosa.

Dilele Rusalilor se serbeza de crestini asiā de tare că si Pascale — Jocuri si desfășări sociale-su unele dintre placerile cele mai dulci ale poporului in astă dile ...

In mijlocul satului la o casa mare de pétra — la judele comunei — se adunau betrâni, feiori si fete. — Era joc la cas'a aceea. — Ceter'a sună — chieandu pe juni la jocu si vedeai feiori si fete venindu in glote vorbindu si glumindu. —

Si betrani veneau se se uite la jocu — aducandu-si amente cu dulcetia de junetele petrecute — si aduceau amente de candu erau si ei teneri !

Petrecerea se incepă.

Ce veselia ! ce fericire plutea pe fetiele tuturor'a !

Mumele se bucurau de fetele si feiorii loru mandri că si nisice flori de primavera — pe fati'a tenerilor — vedeai nisice radie gingasie de bucuria — putendu strengi manelo vre-unei său altei frumusiele, pre care o iubeau !

O ! nu e mai dulce momentu in vieti'a nu ni se pare lumea mai mandra că si candu — vedem implinite visurile nutrit de multu ! — nu ! ea si candu o stringere de mâna si o clipire de ochi fermecatori spuma mai multu decat un riu de vorbe confuse !

Feciori ci cu fetele jucău ! — Care de care erau mai gatiti, — fetele — in pletele loru negre cu floricele suave — că fetiele loru rumene !

Si iera si aci Floric'a era regina ! cum priven toti ochii dupre ea se absorbă farmecul fetiei ei celei gingasie !

D'apoi Ionutiu !

Elu parea ca e unu fetu frumosu din alta lume ! mai dulce mai plapanda că a nostra !

Cum l'a griguit maicu-a-sea !

Ochii lui albastri că cerul primaverei asiā rideau de dulce — asiā de fermecatori !

Elu jucă cu Floric'a.

In unu coltin de casa — stă radinatul de parete — Gerasimu, palidu !

Ochii lui neinchatu la victim'a sea !

De privea Gerasimu cu ura la mandru jucători, — mistic'a vapaie consumatore a Sastei ce sta pe o lavită — inca bobotea.

O ! cugetă Safta — de ce n'amu putere in clip'a acestă — sa-lu stengu de pe fati'a pamantului ! — dar ... si atunci arunca o cautatura de intiegere lui Gerasimu. —

Ochii loru se intenire ! Doi fulgeri ce se unescu se sdrobescu unu coperisul de casa, — n'a fostu nece nu suntu mai fiorosi, că mania ce scanteia din ochii Sastei si aprobarca lui Gerasimu !

Gerasimu se duse, se dusă purtat de o turburare neesprimata !

Catul de iute trece vremea, la jocuri si la alte desfășări sociale, — se pare ca numai unu minut a trentu de candu ai inceput a gustă din dulcitatea loru !

(Va urmă)

La toti de fatia si venitori sanetate :

Vedienda jurnalulu, incheiatu de consiliul Nostru de ministri si motivele in elu espuse ;

In puterea articolului 95 din constitutiune.

Amu decretat si decretam ce urmeza :

Art. I. Senatul este si remane disolvatu.

Art. II. Colegiile electorale pentru noile alegeri voru fi convocate si venitorul Senat se va reunii in marginile termenului prescris de lege.

Art. III si celu din urma. Ministrul Nostru presedinte alu consiliului si secretarul de Stat la departamentul de interne este insarcinat cu executarea decretului de fatia.

Datu in Bucuresci, la 1 Novembre 1867.

CAROLU.

St. Goleșcu, D. Brătianu, Ioan Brătianu, G. Adrianu, D. Gusti, Gr. Arghiropolu.

Nr. 1,587.

CAROLU I,

Din mil'a lui Dumnedieu si prin voint'a natuiale, Domnu alu Românilor.

La toti de fatia si venitori sanetate :

Vedienda demisiunea dlui Al. Teriachiul din postul de ministru de externe;

Amu decretat si decretam ce urmeza :

Art. I. Demisiunea dlui Teriachiul este primita;

Art. II. Dlu Stefanu Goleșcu, ministrul Nostru secretarul de Stat la departamentul de interne, este insarcinat cu interimul ministrului de externe;

Art. si celu din urma. Presedintele consiliului Nostru de ministri, va aduce la indeplinire acestu decret.

CAROLU.

Ministru presedinte St. Goleșcu. Nr. 1,590.

Varietati.

** Marti s'a serbatu diu'a onomastica a Majestatii Selei Imperatesei Elisabet'a, la care serbare au lualu parte si autoritatile deosebite aflate in locu, precum si membrii universitatii natuale sub condacarea Comitetului nationala.

** Universitatea nationala se ocupa cu cetirea elaboratului comisiunii censurei domestice.

** Dupa „M. P.“ s'a inceputu deja stramutările impiegatilor finantiali, cari nu sciu limb'a magiara.

** Magistratulu de aici a adunatul pentru honvedii cari nu suntu in stare a se nutri, precum si pentru veduvele si orfanii acelor'a, din douspre-dieci vecinatati 21 fl. 77 xr.

** „Amvonul“ fóia lunaria in brosura de patru côle va esi sub redactinea dlui prof. Iustinu Popescu in Oradea dela 1 Ianuariu a. c. cu pretiul de 4 fl. pre anu si 2 fl. pre o jumetate de anu. Fóia se va ocupá, dupa cum ne arata programul cu publicarea de cuventari bisericesci pentru dumineci si serbatori si alte occasiuni.

** (Societatea „Transilvania“) si tinu' siedint'a sa interesanta in 22 Oct. sub presedintia D. Papu Ilarianu, care deschise siedint'a la o ora dupa media-dl priu o vorbire frumoasa si prin o dare de séma, in numele comitetului, despre starea societatei, in decursul trimestrului trecut, care fu primita cu achiamari caldurese. Apoi se alesera de secretari DD. Cetalianu, Comsea si Strajianu; eara dupa acésta o comisiune de trei membri : Ciurcu, Alexiu si capit. Horezianu, trecu in o alta odaia, pentrucá sa examineze socotelele. V. A. Urechia, comunică salutările ministrului de culte si instr. publica totu odata si propunerea acelui'a la camera, ca sa se votdie unu ajutoru pentru Societate; acésta fu primita cu multiamita. Pres. areta apoi, ca dlu Lupascu pref de Galati, a adunatul pentru Societate 100 de galbeni si ca dlu ministru-presedinte Goleșcu, a datu ordine, ca condicile societatei sa se tiparesca gratis in tipografia Statului. Urmă apoi inscrierea mai multoru membre noi. Dupa acestea, presedintele propune, ca statutele societatei sa se comunice oficialmente Asoc. pentru cultura poporului roman din Transilvania, si apoi ca sa se tiparesca o carticica cuprindatoare de afacerile si numele membrilor Societatei, care sa se imparta la toti membrii; propu-

ne mai incolo, ca comitetulu sa si numesca colectori prin tote districtele si apoi, ca sa se faca unu sigilu pentru societate in centrulu căruia, sa fia insisa : column'a lui Trajan; aceste propuneru frumos, tote se primira cu entusiasmu. Dupa o pauza scurta, D. Strajano propune, ca in adunările venitorie, atare membru, se tina ce-ya discursu, ce se si primi. Presedintele apoi celi o adresa frumosa de salutare, dela junimea rom. din Clusiu. La 4½ ore comisiunea se rentorse in siedintia, arendandu, ca venitul totalu alu societatei este 12856 lei 25 parale, din care sau facutu spese de 497 lei 33 parale eara de prezinta societatea are o avere curata de 12358 lei 32 parale; cu acésta comisiunea primi aplause. Dupa acesta dlu Cetalianu propuse, ca sa se aduca multiamita dlui director I. C. Maximu pentru localitatea siedintelor ce o a oferit societatei. D. Dr. Chetianu apoi multiamti in numele adunărei, D. presed. Papu, pentru zelulu si activitatea cu care conduce acésta societate; adunarea si areta multiamit'a prin aplause si urari de sa traiasca dlu presedinte ! ear dlu presedinte multiamti adunărei, in evante caldurese, pentru onoarea ce-i face in unu modu atat de solemn, terminandu cu „Sa traiasca societatea „Transilvania!“ Siedint'a se radică apoi la 5 ore, otarendu adunarea venitorie pe lun'a lui Ianuariu. „Fam.“

** Din Bucovina se scrie ca acolo se immultiesc iupi i forte. In unele parti ale aceleii tieri, pre unde ducu drumurile prin paduri, nici nu mai culzea a umblă omeni singurateci, ci numai in societate de cate dicece insi. Nu demoltu au ruptu in tinutul Cernautilor o vaca, doi mandi s. a. animale domestice.

** Complimentu. In statulu papal, trupele italiane pre unde ajungiā puneau insemele (pagiurile) papali pre cari garibaldinii le dedusera josu, iera la locul loru, iera flamur'a italiana o planta langa cea papala. In unele locuri se plantă de ambe pările flamurei papali si cea italiana si cea francesa. Impregiurarea acésta o a talmacit unu cardinalu in tipulu urmatoru : „si l'au restignit pre elu intre doi tâlhari“. Frumosu complimentu pentru aliatul francesu.

** Din Newyork se telegrafesea, ca insul'a Tortol'a a disparutu, cu care prilegiu s'a innecatuvre-o 10,000 omeni.

Concursu.

La vacanta statione invietatorésca, cu limb'a propunerilor romana, in Dent'a, protopresbiteratulu Versietiului. Emolumentele suntu 105 fl., 50 meti de grâu, 100 p. de clisa, 50 p. de sare, 25 p. lumini, 8 stangeni de lemn, 4 jugere pamantu, pausialu de 4 fl. si cortelu.

Competitorii la acésta statione au recursele loru prevedute cu estrasolu de bolezzi si testimoniile despre scólele absolvate, cu atestatele despre servitiulu de pân acum, si despre portarea morala si politica, pâna in 30 Novembre 1867, a tramei la

Consistorulu eparchiei Versietiului.

Nr. 69—1867.

EDICTU.

Mari'a Nastasa din Fofeldea, carea cu necredinta de doi ani si-au parasit barbatulu seu Tom'a Comanu totu de acolo, fara ca sa se scie locul petrecerei ei, se provoca prin acésta, ca in terminu de unu anu dela datulu de fatia, sa se invoca la subsrisulu Scaunu protopopei, caci la din contra se va decide procesulu divortialu pornit u asupra-i, si in absența densei conformu SS. canone ale bisericei nostre dreptu-credinciose.

Sabiul in 3 Novembre 1867.

Scaunulu protopopei gr. or. alu tractului Nochrichiului.

Nr. 32—3

Concursu.

Pentru ocuparea statunei invietatoresci la scola comunala gr. or. din Petril'a, se deschide concursu pâna in 15 Nov. a. c.

Cu acestu postu e impreunat unu salariu anual de 180 floreni v. a. cortelu liberu si lemnale trebuinciöse pentru focu.

Doritorii de a ocupá acestu postu voru adresá subsrisulu concursele loru pâna la terminulu susu insemnatu, instruite cu atestatele necesarii despre

qualificatiune.

Hatiegu in 22 Octobre 1867.

Ioann Ratiu Protopopu gr. or. si Insp. distr. de scole.

Nr. 33—1 Concursu.

Pentru două statuni invietatoresci la scola gr. res. centrala din Venet'a inferiora in districtulu Fagarasiului, cu care statuni suntu urmatorele salarie anuale impreunate, percepande lunarie regulata si anume :

1) Pentru invietatoriu primariu 300 fl. v. a. care este totu deodata si directore scolaru.

2) Pentru alu doilea invietatoriu 200 fl. v. a.

3) Pentru ambi cuartire libere acomodate in edificiul scolaru, precum si lemnale debuinciöse.

Petitorii de a ocupá aceste posturi de invietatori au de a concurge prin calea protopopiatului I. alu Fagarasiului la Esori'a scolastica gr. or. in Venet'a-inferiora pâna in 15 Decembre a. c. st. nou avendu urmatorele calitati :

a) Invietatoriu primariu sa fia absolut de gimnasiulu superioru, versat in tote trei limbile patriei.

b) alu doilea invietatoriu sa fia absolvatu celu putinu gimnasiulu inferioru, apoi pedagog'a ori cleric'a, si asemenea versat in limbile patriei.

Pre langa aceea au de a produce :

c) Atestate de bozeu si moralitate alegandu si celealte testimonii scolastice, seu celu putinu testimoniu din clas'a absolvata mai pre urma.

Fagarasius in 10 Novembre 1867.

Georgiu P. Gridanulu Vice-Presedinte Esoriale.

Nr. 32—3 EDICTU.

Ann'a Ioann Macrea maritata Vasiliu Magenu din Satcelu, carea de trei ani parasindu cas'a, pre barbatu si patri'a, au trecutu in Romania fara a se sci de fatia loculu petrecerei ei, se provoca prin acésta, ca in terminu de siéte luni dela datulu de fatia sa se presenteze inaintea forului matrimoniale subsrisu, pentru ca la din potriva si fara de ea se voru otari cele de lege prescrise.

Sabiul 1 Novembre 1867.

Forulu matrim. gr. res. alu Protopopiatului tract. Sabiului I.

Ioann Hannia Protop. gr. or.

EDICTU.

Paraschiv'a Ioann Petricu din Sohodolu, care de doi ani a parasit cu necredinta pre legiuitalu seu barbatu Ioann Negrea din Moeciu inferioru, — fara a se sci unde petrece — se citéza prin acésta, a se presentá inaintea subsrisulu Scaunu protopopei, in terminu de unu anu dela datulu de josu, cu atat'a mai vertosu, caci nepresentandu-se, procesulu matrimonialu, asupra-i pornit u, se va decide si in absența densei, in sensulu SS. Canone ale Besericiei gr. or.

Dela Scaunulu protopopei gr. or. alu Branului.

Zernesci in 6 Octobre 1867.

Ioann Metianu, Protopopu.

Nr. 31—3 EDICTU.

Ioann Diteu din Fisieru Scaunulu Cohalmului cu nedreptate parasindu-si legiuitala sea muiere pre Domnic'a Diteu totu din Fisieru, au pribegit u neșindu-se locul unde traiesc de 7 luni de dile, se citéza : ca sub terminu de unu anu si o di sa se infatiosiedie la subsrisulu Scaunu Protopopei ca sa stee fatia cu muierea sea, caci la din contra : in intielesulu SS. canone ale bisericei nostre gr. or. se va hotari p'ra radicata asupra-i si fara de elu. Scaunulu Protopopei gr. or. alu Cohalmului.

Draosu 24 Octobre 1867.

Ioann Iosifu Adm. Protop.

INDREPTARE. Chiamandu-ni se atentiuca asupra unei erori esentiale in art. „Caderea tienilor etc.“ e a se indreptá la pasagiuu despre Toplit'a etc. asiá: procesele suntu perdate, dupa cum mi s'a spusu.